

Finelc Newsletter 12

FINELC

Suomen yliopistojen kielikeskusten verkosto
The Network of Finnish University Language Centres

FINELCin loppuvuoden tervehdys kielikeskuksiin!

Tässä FINELCin tiedotuslehden numerossa 2/2022 julkaistaan 11 suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi laadittua kirjoitusta. Kiitos kaikille kirjoittajille mielenkiintoisista teksteistä!

Kahdessa Vaasan yliopiston opettajien tekstissä käsitellään videoaineistoja, jotka ovat saatavilla Avointen oppimateriaalien kirjastossa. Sirpa Heino, Maud Rantala och Mirjam Särs presenterar filmprojektet *Arbetslivsfilmer på svenska* som resulterade i 10 fackspecifika kortfilmer. I ett annat projekt, *Filmklipp i nybörjarsvenska*, har Mirjam Särs och Sara Nyholm har jobbat med fem filmklipp som bildar en berättelse. Improved reading skills and cultural knowledge are discussed by Simone Sundqvist from University of Vaasa. Some of her main points are summarized in the picture caption: “Reading these books may result in critical thinking, seriously widen your worldview, and challenge previously held ideas”.

Katja Churter ja Satu Tuomainen Itä-Suomen yliopistosta esittelevät korkeakoulunsa uudenlaista ja pilotointivaiheessa olevaa lähijohtajajärjestelmää, jossa tiiminvetäjänä ja esihenkilönä toimii opettajakollega. Kirjoittajien mukaan tulokset ovat olleet rohkaisevia ja uudistuksesta saatu palaute myönteistä. Mira Häkkinen Itä-Suomen yliopistosta valottaa *Kaikki ohjaavat* -hankkeen taustoja ja tavoitteita, joita ovat ohjauksen kuvan selkiyttäminen, räätälöity tuki sekä uusien jatkokehityshankkeiden mahdollistaminen. Vuorovaikutusosaamisen opettajat Itä-Suomen yliopistosta ovat lähettäneet numeroon uutistyyppisen tekstin, jossa tiedotetaan *puheviestinnän* opintojaksojen muuttumisesta *vuorovaikutusosaamisen* opintojaksoiksi 1.8.2022 alkaen. Nimimuutoksen odotetaan selkeyttävän ja viestivän opintojaksojen moniulotteista sisältöä opiskelijoille.

Janne Niinivaara Helsingin yliopistosta tiedottaa, että kielikeskuksen uusi johtaja Katja Bergbacka on aloittanut tehtävässään. Jannen toisen tekstin aiheena on uusi opetussuunnitelma, joka huomioi joustavuuden ja jatkuvan oppimisen uudella tavalla.

Kaksi numeron kirjoitusta käsittelee Finelcin 2digi2 -hankkeen kuulumisia. Mike Nelson from University of Turku writes what the different thematic groups have been doing during this academic year. Laura Senni Lapin yliopistosta ja Sirpa Heino Vaasan yliopistosta kertovat 2digi2-alaryhmän Special needs Vaasan Kielikeskuspäivillä järjestämän työpajan (*Sharing, Caring and Daring – Towards Bridging the Accessibility Gap in (Digital) Language Learning and Teaching*) annista. Anne-Maria Kuosa ja Anne-Maj Åberg Turun yliopistosta esittelevät hanketta *SVAR - Svenska i arbetslivet*. Slutresultatet förväntas vara ”en uppdaterad bild av bruket av svenskan på olika arbetsplatser inom privata och offentliga sektorn i Åbo”.

CercleSin juhlakonferenssissa, joka järjestettiin 15.–17.9.2022 Portugalissa Portossa oli tarjolla laaja kattaus teemasta *The Future of Language Education in an Increasingly Digital World: Embracing Change*. Plenaareissa käsiteltiin kielenopetusta pandemian aiheuttamassa emergency remote learning (ERT) -kontekstissa (Joseph Hopkins, Universitat Oberta de Catalunya), monikielisen tietoisuuden ja kompetenssin tarvetta muuttuvissa opetuksen ja oppimisen kielimaisemissa (Manuel Célio Conceição, University of Algarve) sekä koulutuksen kansainvälistymistä mm. laadun näkökulmasta (Kris Van de Poel & Tobie van Dyk, University of Antwerp & North-West University). FINELC-verkosta konferenssissa edustivat ansiokkaasti Aalto yliopiston, Hanken Svenska Handelshögskolanin, Helsingin yliopiston, Jyväskylän yliopiston, LAB-ammattikorkeakoulun ja LUT-yliopiston, Lapin yliopiston, Tampereen yliopiston, Turun yliopiston, Vaasan yliopiston ja Åbo Akademin useat opettajat ja myös kielikeskusten johtajat.

Tarjoilimme Suomesta niin loistavia esitelmiä, aktiivisia keskusteluja kuin sulavia tanssimoovejakin lämpimässä Portugalin yössä illallisen päätteeksi ☺ Seuraavaksi CercleSin konferenssin järjestää vuonna 2024 Durham University. Kannattaa jo merkitä kalenteriin ja alkaa suunnitella, mitä silloin toisimme omasta osaamisestamme kansainväliseen monikieliseen keskusteluun!

Ennen Durhamia meillä on mahdollisuus kokoontua isommalla joukolla kotimaassa Kielikeskuspäivillä Helsingissä loppuvuodesta 2023. Maanpuolustuskorkeakoulu ja Taideyliopisto tiedottavat tästä pian lisää.

Kirjoitan nyt ainakin toistaiseksi viimeistä kertaa Newsletterimme johdantoa. FINLECI:n puheenjohtajuus siirtyy vuoden 2023 alusta Helsinkiin Emmi Huttuselle (Taideyliopisto). Uusina varapuheenjohtajina aloittavat Mia Panisse (Åbo Akademi), Pasi Puranen (Lab/Lut) ja Lauri Tolkki (Itä-Suomen yliopisto). Kiitän lämpimästi omalla puheenjohtajakaudellani toimineita varapuheenjohtajia Michael Nelsonia (Turun yliopisto) ja Martti Mäkistä (Hanken Svenska Handelshögskolan) hyvästä yhteistyöstä. Iso kiitos myös koko FINELC-verkostolle osaamisen ja ajatusten jakamisesta eri muodoissa ja yhteyksissä ❤️ .

Toivottelen sujuvuutta loppuvuoden askareisiin ja oikein rentouttavaa joulutaukoa!

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

-Nina

Nina Pilke

FINELC-verkoston puheenjohtaja 2021–2022

Vaasan yliopiston kielikeskus Linginnon johtaja

”En vanlig dag för mig är att när jag kommer till jobbet vill jag hälsa på alla”

– Arbetslivsfilmer på svenska

I undervisningen av svenska som andraspråk på högskolenivå har vi många gånger stött på problem med att hitta aktuellt och autentiskt fackspecifikt material på finlandssvenska. Speciellt har det varit brist på digitalt material av hög kvalitet, dvs. sådant material som kan användas i svenskundervisningen på olika sätt. Vid Vasa universitet undervisar vi ekonomie studerande, förvaltningsstuderande, teknologie studerande och studerande som läser kommunikationsvetenskap som huvudämne. Således behöver vi material på finlandssvenska från olika områden inom arbetslivet.

Under läsåret 2021–22 hade vi ett gemensamt filmprojekt med målet att skapa material för våra behov. Vi beslöt att intervjua och spela in korta filmklipp med personer som representerar olika branscher och olika yrkesroller. Målet var att erbjuda studenterna konkreta exempel på finlandssvenska från olika områden inom arbetslivet. På samma gång var syftet att skapa ökad förståelse mellan universitetet och arbetslivet så att studenterna kan bekanta sig med situationer som är typiska för arbetslivet. Speciellt i tvåspråkiga områden, men också på andra håll, är det viktigt att studenterna förbereds för en tvåspråkig arbetsmiljö redan under studietiden, och därför är det också viktigt att lära sig fackspecifika ord och uttryck på svenska inom olika branscher.

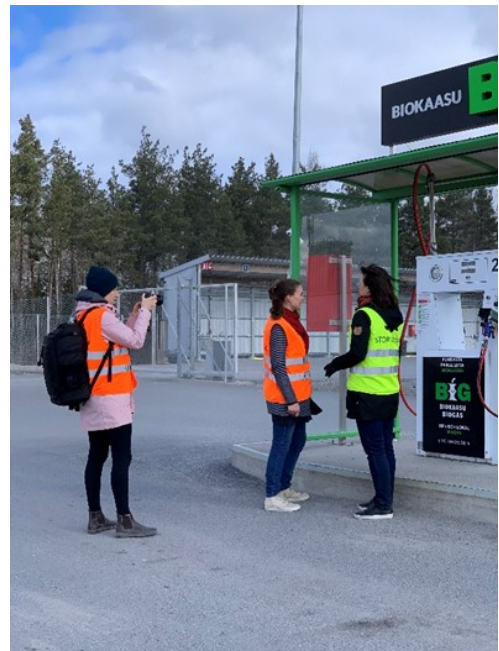
Vi använde våra personliga kontakter i Vasa med omnejd, och valde att ta med såväl personer som arbetar inom ekonomiska yrken som personer inom förvaltning, kommunikation och marknadsföring och teknik. Sammanlagt blev det tio verkliga personer i arbetslivet som intervjuades. Personerna fick berätta om sin bakgrund och hur de valde sitt yrke, sina dagliga arbetsuppgifter och vad de uppskattar mest med sitt jobb. De intervjuade fick även berätta vilka språk som de använder i arbetet. Varje filmklipp är ungefär 4-5 minuter långt. Svenska Kulturfonden finansierade vårt projekt, vilket gjorde att vi kunde anlita ett professionellt mediebolag att ta hand om videofilmandet. Filmerna spelades in på personernas arbetsplatser. Filmklipp presenterar tio olika personer i varsin kort film: en egenföretagare inom marknadsföring (Sarah Väre), en bankdirektör (Joel Sunabacka), en senior advisor inom export (Kåre Björkstrand), en HR-specialist (Sanna Lundström), en key account manager på ett it-bolag (Hanna Salo), en utvecklingsdirektör och HSEQ inom teknologiindustrin (Kim Råholm), en verksamhetsdirektör på en organisation i tredje sektorn (Ari-Pekka Toivari), en enhetschef inom vården (Päivi Berg), en kommunikationschef på ett avfallshanteringsföretag (Nina Lindman) och en kommunikationschef inom kommunsektorn (Leena Forsén). En del av de som intervjuades har ursprungligen finska som modersmål, men alla talar en god och tydlig svenska i filmerna.

Filmklipp kan användas som textmaterial eller som hörförståelser på kurser i svenska. På våra egna kurser låter vi nu och då studenterna titta på ett klipp inför lektionen, istället för att t.ex. läsa en text. På lektionen har vi sedan övat vokabulär och uttryck från filmen samt diskuterat temat.

Det går också bra att titta på det korta klippet på nytt tillsammans, i synnerhet om det varit svårt att förstå. Man kan också använda klippen som hörförståelser på lektionen, utan att studenterna förbereder sig på förhand. Filmklippen fungerar lika bra i närundervisning som distansundervisning.

Studenterna har tyckt att filmklippen är ”bra träning i att förstå när någon talar svenska”, och har särskilt gillat att de är på finlandssvenska. Vissa av klippen har ändå upplevts som lite svåra, men då har textningen varit ett viktigt hjälpmedel. På köpet får studenterna en liten inblick i lokala företag och organisationer. ”Vi visste inte alls vad Folkhälsan jobbar med, nu vet vi lite mera”, kommenterade en grupp förvaltningsstuderande, och en grupp kommunikationsstuderande sade så här: ”Det var fint att märka att det är möjligt att få sådana jobb sedan när man är klar med sina studier”.

Här är länken till Arbetslivsfilmer: <https://aoe.fi/#/materiaali/1880>

Sirpa Heino, Maud Rantala, Mirjam Särs
Vasa universitet, språkcentret Linginno

Bilder: Sirpa Heino

Filmklipp om en utländsk studerande som kommer till Finland

Året före Arbetsfilmerna hade vi ett annat filmprojekt på gång inom svensklärarteamet vid Vasa universitet. De filmerna har vi inte berättat om tidigare, så vi gör det nu! Inom projektet **Filmklipp i nybörjarsvenska** (läsåret 2020–2021) spelade vi in fem korta filmklipp som tillsammans bildar en liten berättelse om en utländsk högskolestuderande och hans första dag i Finland. I det första klippet anländer Afram från Ghana med tåg till Vasa och träffar sin tutor, Minna. I det andra klippet hämtar de ut nyckeln till Aframs studiebostad på studentbostadsstiftelsens kontor och i det tredje kommer han till lägenheten och träffar sin rumskamrat, Gabriel från Tyskland. Afram och Gabriel går tillsammans till matbutiken och handlar mat i det fjärde klippet, och i det femte kommer de till universitetets campus för den första introduktionsdagen.

Dialogerna i filmerna är utarbetade som pedagogiskt textmaterial för en nybörjarkurs i svenska, så att t.ex. den första dialogen introducerar hälsningsfraser och de vanligaste frågorna och svaren när man presenterar sig själv. Men klippen kan naturligtvis också användas som tilläggsmaterial eller hörförståelser. De är ungefär en minut långa, och fungerar lika bra i distansundervisning som närundervisning.

Filmerna är gjorda av ett professionellt mediebolag, och har filmats i autentiska miljöer i Vasa. Huvudrollerna innehas av skådespelare, men också lärarna syns som statister i filmerna. Alla talar en tydlig finlandssvenska. Klippen har också svensk textning, men den kan gömmas vid behov. Det var oerhört roligt att spela in filmerna, och vi har haft stor nytta av dem i Swedish-undervisningen. Tack till Svenska Kulturfonden som finansierade projektet.

Filmklippen har laddats upp på biblioteket för öppna lärresor Aoe.fi (Avointen oppimateriaalien kirjasto – Biblioteket för öppna lärresor), och är tillgängliga helt gratis för alla svensklärare och andra intresserade.

Här är länken till filmklipp i nybörjarsvenska: <https://aoe.fi/#/materiaali/867>

Mirjam Särs och Sara Nyholm

Vasa universitet, språkcentret Linginno

Bilder: Mirjam Särs

Improved reading skills and cultural knowledge through literature

When the English team at the Language Centre Linginno at [the University of Vaasa](#) was teaching the basic English courses “Reading and Writing Skills” and “Oral Skills” we realized that students had difficulties comprehending cultural references in e.g., magazine texts and that these were essential to grasp the content. We asked ourselves the question; can one master a language if the central cultural/ literary products written in it, are unfamiliar?

To bridge the gap and construct a common frame of reference regarding expression, I was given the opportunity to create a new advanced level English course called “Improve as a Reader”. A similar course in Swedish was already taught at UVA and the outcomes had been positive.

At the University of Vaasa, this course “Improve as a Reader”, 3 ECTS, has been arranged since 2019 with one pilot group and has since then continuously increased in popularity. During the current academic year 2022 -2023, five parallel groups are arranged with places for 96 students and in the autumn semester 49% of those who registered received a place on the course. This elective course is aimed at students of all degree programmes and the intended learning outcome is to broaden students’ reading competence to also include creative texts and promote cultural knowledge of the English-speaking language area. Furthermore, this course connects the content of other English courses at the Linginno Language Centre such as *Introduction to Intercultural Communication, Society and State* as well as the course *Across Languages and Cultures – Ireland*, which is part of internationalization studies. As this type of course can also be found in the curriculum at universities worldwide, our curriculum is linked to a wider context.

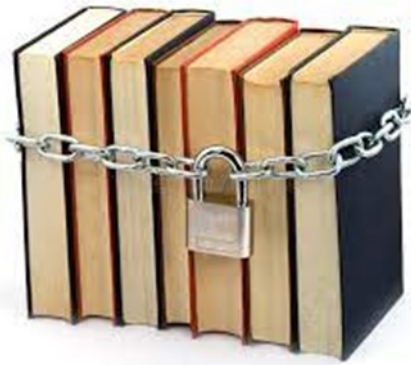
Throughout Finland, the level of the advanced English courses is C1-C2 at the CEFR scale and the description of level C1 is the following: “Language users can understand *long* and complex *factual and literary texts*, appreciating distinctions of style. Language users can understand specialised articles and longer technical instructions, even when they do not relate to their field”. Level C2 adds that “language users can *read with ease* virtually all forms of the written language, including abstract, structurally or linguistically complex texts such as manuals, specialised articles and *literary works*”. (Council of Europe, 2020)

The language centres of tertiary educational institutions in Finland have so far focused on teaching academic reading strategies, comprehension, production of factual texts together with professional communication skills. Hence, there is a gap in the Finnish tertiary education curriculum and therefore also a knowledge gap. For C1/C2 students to understand long literary texts and style distinctions, the possibility to develop this skill during their studies should be offered.

Reading and responding to fiction is pedagogically aligned with the theory of multi-literacy which emphasizes “experiencing the new” and processing this information to create meaning for the individual. (Cope & Kalantzis, 2015). In this case, “the new” is represented by students reading two novels, one excerpt from a novel, four short stories and six poems in English.

The assignments encompass reflecting over the reading process and the textual content by keeping a reading diary, writing a book review, analysing the short stories in small groups to share perspectives and increase understanding. In other words, the aim of reading is expanded to interpretation beyond searching for specific information.

The novels are freely chosen from a reading list of 60 works including classics and contemporary works from the English language area. Students also learn that several of the books are or have been forbidden in various countries and school districts and they reflect on who bans literature and why. This brings a socio-cultural aspect to the course, creates interest for certain works and demonstrates the strong influence of literature.

CAUTION!

READING THESE BOOKS MAY RESULT IN CRITICAL THINKING, SERIOUSLY WIDEN YOUR WORLDVIEW, AND CHALLENGE PREVIOUSLY HELD IDEAS.

RISK OF ADDICTION.

New concepts

An essential part of the course was to introduce new concepts and genres. How different writing techniques and voices affect the narrative was unexplored for most. Some examples of this were child narrators, multiple narrators describing the same event from divergent perspectives, dead narrators or narrators intentionally telling the story in broken English. Monologues, reversed crime fiction, multi-level narratives, novels written as self-help books are further examples of unfamiliar writing techniques. The most frequent comment in the reading diaries is that the book did not resemble anything that they previously read.

Students' development

In the submission assignments, four development areas can be distinguished.

1. Improved reading competence involving changed reading habits

Students report reading more easily and faster and a lowered threshold for reading in English. Many wish to form a habit of reading fiction in English and were satisfied with having successfully handled the challenge that the coursework involved.

2. An increased vocabulary and awareness of new genres

Books that previously would have been overlooked or found over-complicated, are now more approachable and the authors' writing style is easier to grasp.

3. Increased cultural knowledge

Most students mention that they know more about how other groups live and that they can better understand the social climate in English-speaking countries as well as the connection between contemporary society and historical events.

4. Personal growth and new perspectives

Reading fiction offered the possibility to reflect on personal and ethical issues. Several students also mentioned that reading was an emotional experience and that they experienced everything from shock and anger to strong curiosity and relief.

Challenges and difficulties

The path to more effective reading and understanding content also comes with challenges. Some of them relate to giving a personal response, level C1, while others relate to the cognitively more demanding task of evaluating a literary text, C2.

The relationship between fiction and reality can have students questioning whether events described are realistic and asking where the value lies in reading about them. Fiction being a response to reality is then the focus of the resulting discussion. Another issue is having an informed opinion about a work. Taking into consideration the conditions under which a text has been written supports the reading process.

The CEFR guidelines on levels C1/C2 state that language users can compare different fictional works of different periods and genres (e.g., novels, poems and plays), appreciate subtle distinctions of style and implicit as well as explicit meaning, give a critical appreciation of deliberate breaches of linguistic conventions and critically evaluate features of a work, including the effectiveness of its techniques (Council of Europe, 2020) and this represents many challenges.

Evaluating a text from a personal and modern perspective might come with limitations e.g., historical novels are misinterpreted as romance stories but when receiving feedback on the circumstances regarding a situation or period or the fact that the book is still banned in certain countries, the text often gets new relevance. However, identifying the reasons for banning a book is a challenge. Students often view foul language as the reason but struggle to see that an idea might be undesirable to read about and discuss.

Opinions greatly differ on texts written in non-standard English drawing attention to the task of interpreting a text beyond words. Some students consider the deliberate misspellings and incorrect syntax to be a way of depicting a character as ridiculous and less intelligent while others understand this as a narrative technique showing the conditions under which a character lives and creating a credible voice and word play. Nonetheless, these challenges provide a good basis for rewarding class discussion.

Simone Sundqvist

Language Centre Linginno

University of Vaasa

Works Cited

Council of Europe. (2020, April). *Common European Framework* . Retrieved October 25, 2022, from <https://coe.int>: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

Kalatzis, B. C. (2015). The things you do to know: An introduction to the pedagogy of multiliteracies. In B. C. Kalantzis, *A pedagogy of multiliteracies: Learning by Design* (pp. 1-36). London: Palgrave.

Itä-Suomen yliopiston kielikeskuksen tiiminvetäjäjärjestelmä: kollega opettajien lähi-johtajana

Yliopistot ja myös kielikeskukset ovat viime vuosina panostaneet entistä enemmän pedagogiseen johtamiseen. Tavoitteena on ollut tehokkaammat ja läpinäkyvämmät rakenteet opetus- ja tutkimushenkilöstön johtamiseen ja työn tukemiseen. Yliopistojen toiminta on viime aikoina kehittynyt nopeasti muun muassa kasvavien opiskelijamäärien, kansainvälisyyden ja pandemian myötä, ja sama näkyy kielikeskuksissa ja vastaavissa yksiköissä. Haasteisiin on vastattu mm. kehittämällä uusia opetusmuotoja ja ottamalla käyttöön yhä enemmän verkko- ja monimuotomenetelmiä. Kielikeskusten opettajien työ on muuttunut toisaalta aiempaa kollektiivisemmaksi, toisaalta etä- ja monipaikkatyöksi, ja henkilökunnan henkisten resurssien johtamisesta on tullut entistä tärkeämpää.

Itä-Suomen yliopisto on aktiivisesti kehittänyt omia johtamisjärjestelmiään ja uudelleenjärjestellyt johtamistehtäviä. Yksi konkreettinen esimerkki tästä on, että yliopiston kielikeskuksessa otettiin vuoden 2021 alussa käyttöön tiiminvetäjäjärjestelmä. Kielikeskuksen johtamisjärjestelmää haluttiin uudistaa vastaamaan paremmin kielikeskustyön moninaistumista ja opetustyön haasteita. Vanhassa järjestelmässä kielikeskuksen johtajalla oli 25–30 alaista ja opintoasiainpäälliköllä 12–15 alaista, mikä koettiin liian suureksi määräksi sujuvalle lähiesimiestyölle. Vanhassa johtamisjärjestelmässä esihenkilöiden työnkuva oli myös kovin sirpaleinen, ja samalla vastuu keskittyntä.

Järjestelmää pohjustettiin vuoden 2020 aikana keräämällä johtamisjärjestelmiin liittyviä kokemuksia muista kielikeskuksista, ja järjestelmän uudistamisesta tehtiin päätös. Kielikeskuksen henkilöstöstä valittiin hakemuksesta neljälle kielitiimille (suomi, ruotsi, englanti ja valinnaiset kielet) tiiminvetäjä, joka toimisi myös tiimensä lähijohtajana. Tavoitteena oli lähiesihenkilön parempi tavoitettavuus ja sitä kautta myös lähijohtajan joustavampi mahdollisuus tukea tiimiläisiä. Lisäksi tavoitteena oli tuoda kehityskeskustelut ja osaamisen kehittämisen suunnittelu lähemmäksi arjen opetustyötä.

Tiiminvetäjän tehtäviin kuuluvat mm. henkilöstöasiat, kuten työsuhteasiat, työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen, kehitys- ja palkkakeskustelut, opettajien osaamisen kehittämisen ja urasuunnittelun tukeminen, työsuunnitelmasta sopiminen ja tiimin uusien työntekijöiden perehdytys ja ohjaus. Lisäksi tiiminvetäjillä on kehittämistehtäviä, kuten tiimin johtaminen ja tiimityön kehittäminen, strategisen ja pedagogisen kehittämistyön johtaminen tiimissä, opetussuunnitelmatyön kehittäminen ja johtaminen ja oppiainerajat ylittävän yhteistyön tukeminen. Lisänä on myös hallintotehtäviä, kielikeskuksen johtoryhmän jäsenyys ja oman johtajaosaamisen kehittäminen koulutusten kautta. Tiiminvetäjien tehtävä huomioidaan työajassa ja palkkauksessa.

Tähän mennessä saadun palautteen mukaan kokemukset järjestelmästä ovat olleet myönteisiä. Palautetta on kerätty kielikeskuksen henkilökunnalta varsinkin syksyn 2021 työhyvinvointikyselyn ja vuosien 2021 ja 2022 kehityskeskustelujen yhteydessä. Kollegan eli toisen opettajan uusi rooli lähijohtajana onkin tuonut johtamista lähemmäksi yksittäistä opettajaa, ja johtamista on tuettu systemaattisesti erilaisin sisäisin ja ulkoisin koulutuksin, koska tehtävä edellyttää sitoutumista ja luottamuksellisuutta. Tiimiläiset ovat kokeneet, että itsekin opetustyössä oleva lähijohtaja on helposti lähestyttävä ja opettajien huolia, tarpeita ja realiteetteja hyvin ymmärtävä. Myös yhteistyö ja yhteisöllisyys tiimiläisten kesken ovat tiimijärjestelmän käyttöönoton myötä tiivistyneet. Kollega lähijohtajana on lisännyt tiimin ja laitoksen vuorovaikutusta, madaltanut kynnystä keskustella työhön ja työhyvinvointiin liittyvistä asioista ja muuttanut tiimien toimintaa tavoitteellisemmaksi. Uuden johtamisjärjestelmän myötä kielikeskuksen johtaja voi myös keskittyä laitoksen kokonaisuvaan ja tulevaisuuden toimintaedellytyksiin.

Tiiminvetäjäjärjestelmällä haluttiin tukea opetushenkilöstön hyvinvointia, työssäjaksamista, vaikuttamismahdollisuuksia, vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä. Vaikka tiiminvetäjäjärjestelmä on toiminut vasta vajaat kaksi vuotta ja se on pilotointivaiheessa vuoteen 2025 saakka, tulokset tähän mennessä ovat olleet rohkaisevia. Esittelimme aiheita ja työhyvinvointikyselyn tuloksia johtamisnäkökulmasta myös syksyn 2022 PedaForum-päivillä ja saimme mukavasti kommentteja, keskustelua ja positiivista palautetta. Kollega lähijohtajana näyttää tuovan johtamisen ja kielikeskuksen toiminnan osana yliopistoa lähemmäksi opettajaa ja tukevan henkilöstön vahvempaa sitoutumista pedagogisena yhteisönä toimimiseen.

Katja Chuter ja Satu Tuomainen
Itä-Suomen yliopiston kielikeskus

Mietteitä stereotyypeistä ja haaste Itä-Suomen yliopiston

Kaikki ohjaavat -hankkeelle

Valtakunnallinen monimuotokoulutus varhaiskasvatuksessa työskenteleville 1000+ -hanke on tähän mennessä tarjonnut minulle hankkeen yhtenä englannin opettajana monien mukavien kohtaamisten lisäksi mahdollisuuden kehittää monimuoto-opetustani ja etenkin avartaa näkemystäni opiskelijoista.

Monesti aloitan opetuksen suunnittelun siitä, että räätälöin opetusta tietyn pääaineen opiskelijoille, joista voi olla jo jonkinlainen ennakkokäsitys aikaisemman opetuskokemuksen perusteella. Usein myös opiskelijoista on melko stereotyyppinen ennakkokäsitys, joka perustuu heidän ikäänsä ja elämänvaiheeseensa. Nuoret ovat vilttejä ja vapaita, vielä huolia vailla. Pakertavat opintojensa parissa, mutta viettävät opiskelijaelämää.

Kun aloitin 1000+ -hankkeessa viime lukuvuonna, olin erityisen tietoinen siitä, että opiskelijat tulevat todella monenlaisista lähtökohdista. Monet käyvät töissä, heillä voi olla perhettä, ikähaitari on laaja ja taitotaso voi vaihdella heikosta lähes natiiviin kielenkäyttäjään. Nämä ennako-odotukset mielessä aloitin kurssin suunnittelun ja yritin ottaa huomioon etenkin sen, että näille opiskelijoille opinnot eivät ole päätyö. Süspä rytmityksen pitää sallia muu elämä, ja aikataulun pitää voida joustaa. Kun tapaamme illansuussa virtuaalisesti, tapaamisen pitää olla sillä tavalla mielekäs, että sinne jaksaa työpäivän jälkeen tulla ja vieläpä osallistua yhteiseen tekemiseen. Olenkin huomannut, että joskus opiskelijoille parasta antia on asioiden jakaminen toisten opiskelijoiden kanssa sen sijaan, että pakertaisivat yksin tehtävien parissa. Vertaistuki ja -opetus voivat auttaa oppimisessa enemmän kuin opettajan luento ja itsenäiset harjoitukset.

Miksi nämä pätsivät vain hankkeen opiskelijoihin? Eivätkö tutkinto-opiskelijat muissakin ryhmissä tule moninaisista taustoista, ole eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteessa? Tietenkin tulevat ja ovat. Miksi se sitten unohtuu? Koska asioita on helpompi yleistää enemmistön perusteella, emmekä me tietenkään voi suunnitella jokaiselle omaa kurssia. Hyvä alku on kuitenkin, että voimme tarjota monenlaisia suoritusvaihtoehtoja. Etäopetus on mahdollistanut monen työssäkäyvän opiskelun. Lähiopetus tukee yleisenä huolenaiheena ollutta nuorten mielenterveyttä tarjoamalla sosiaalisia kontakteja. Etä- ja lähiopetusta yhdistävät ryhmät puolestaan tarjoavat molempia ja haastavat opiskelijoita kokeilemaan erilaisia tapoja opiskella.

1000+ -hankkeen opiskelijoille meillä ei ole tarjota samaa valinnanvaraa, joten heitä on syytä kannatella opintojen läpi, pitää yllä kontaktia, vaikka etänäkin, kuunnella tarkalla korvalla ja varautua joustoon. He pystyvät parempiin suorituksiin kuin itse uskovatkaan, kunhan heille tarjooa rohkaisua ja muistuttaa heitä siitä, että heillä on kyllä taitoa ja kykyjä.

Yksittäisen ryhmän kanssa tällaiseen huolenpitoon minä opettajana kyllä pystyn, mutta tuskin kaikkien ryhmieni kanssa. Se tekisi 350 opiskelijaa, jos ryhmäni olisivat täynnä. Eihän heitä kaikkia toki kovasti tarvitse kannatella, mutta olen enemmän kuin onnellinen, että monille opiskelijoille meillä on jo lähtökohtaisesti tarjota ryhmiä, jotka tarjoavat heille sopivaa opetusta, sekä opetusmenetelmien että rytmityksen kannalta katsottuna.

Mikä Kaikki ohjaavat -hanke?

Kaikki ohjaavat on hanke, jolla Itä-Suomen yliopistossa tuetaan strategisen rahoituksen turvin koko henkilökunnan mahdollisuuksia ohjata opiskelijoita taitavasti ja sujuvasti sekä rakentaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä pedagogisiin kulttuureihin ja työyhteisöihin.

Hankkeella on kolme tavoitetta:

- **kirkastaa ja selkiyttää** kuvaa ohjauksesta yliopistolla kaikkien työnä
- tarjota osasto/laitostasolla henkilökunnalle **rääätälöityä tukea** niihin ohjauksen toimiin, joissa tuki on tarpeen (esim. koulutusta, fasilitointia, mentorointia, työpajoja)
- mahdollistaa **laajempia kehittämishankkeita** myöhemmin kuluvana vuonna haettavalla avustuksella

Lue lisää Kaikki ohjaavat -hankkeesta: <https://sites.uef.fi/kaikkiohjaavat/>

Mikä 1000+?

Hanke auttaa helpottamaan lastentarhanopettajapulaa. Varhaiskasvatuksen aloituspaikkoja on lisätty tuhannella, mutta näiden aloituspaikkojen lisäksi tarvitaan vielä täydentävää monimuotokoulutusta. Tähän lisäkoulutustarpeeseen viittaa hankkeen nimi 1000+. Tavoitteena on varmistaa jokaiseen Suomen varhaiskasvatuksen ryhmään yksi varhaiskasvatuksen opettaja.

Opiskelijat suorittavat monimuotoisesti kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon. Opintoihin sisältyy kieli- ja viestintäopintoja, joista on iloa sekä koulutuksen aikana helpottamassa opiskelua että myöhemmin työelämässä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama 1000+ -hanke on Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen sekä Åbo Akademin yhteisponnistus.

Tutustu 1000+ -hankkeeseen: <https://tuhatplus.fi/>

Mira Häkkinen

Itä-Suomen yliopiston kielikeskus

Puheviestinnästä vuorovaikutusosaamiseen Itä-Suomen yliopiston kielikeskuksessa

Itä-Suomen yliopiston kielikeskuksessa puheviestinnän opintojaksot ovat 1.8.2022 alkaen olleet vuorovaikutusosaamisen opintojaksoja. Samalla nimet päivitettiin vastaamaan viestintätieteissä tapahtuneita muutoksia: sekä Jyväskylässä että Tampereella opiskellaan nykyisin viestintää.

Muutokselle oli tarvetta myös siksi, että opintojaksojen nimet kuvaisivat opiskelijoille selkeästi sitä, mistä opintojaksojen sisällöissä oikein on kyse. Sana “puheviestintä” ohjasi opiskelijoiden ajatuksia usein yksipuolisesti puhetaitoon ja esiintymiseen. Nimimuutos tuo näkyväksi sen, että kyse ei ole pelkästään puhumisesta tai esiintymisestä. Opintojaksoilla käsitellään vuorovaikutusta moniulotteisena ilmiönä, kuten osaamisena, osallistumisena, kuuntelemisena, suhteina, yhteistyönä tai palautteena. Useat kurseistamme ovat koulutus- alakohtaisia ja ammattiin valmentavia, jolloin keskiössä ovat esimerkiksi asiantuntija-asiakasvuorovaikutus tai vuorovaikutus työelämässä. Lisäksi meillä on viestintävarmuutta ja itsetuntoa tukevia kursseja vuorovaikutuksen esteiden vähentämiseksi.

Vuorovaikutusosaamisen opettajat

Itä-Suomen yliopiston kielikeskus

Helsingin yliopiston kielikeskuksen johtajana on aloittanut Katja Bergbacka

Keväällä Helsingin yliopiston kielikeskuksen uudeksi johtajaksi valittu Katja Bergbacka on aloittanut tehtävässään syyskuun alussa. Vuonna 2004 romaanisesta filologiasta väitellyt Bergbacka on tutkijauransa jälkeen toiminut kieltenopettajana ja opetusjohtajana kunnallisalalla. Kielikeskukseen hän siirtyi opetus- ja kulttuuriministeriön neuvottelevan virkamiehen tehtävistä.

Työtä Kielikeskuksessa Bergbacka pitää hienona tilaisuutena päästä kehittämään kielten- ja viestinnän opetusta ja kaikkea, mikä liittyy kulttuuriin, vuorovaikutukseen ja työyhteisöihin. Kielikeskuksen roolin Bergbacka näkee tärkeänä paitsi yksilön kielenoppimisen myös yhteiskunnan kannalta. Ajallaan valmistuminen, työelämän viestintäosaaminen, jatkuva oppiminen ja kielivarannosta huolehtiminen ovat keskeisiä Kielikeskuksen tehtäviä. Kieltenopetuksen kehittämisessä tulee huomioida resurssien puitteissa mahdollisimman laaja tarjonta niin kielissä kuin opiskelumuuodoissakin.

- Pidän tärkeänä, että opetusta kehitetään tarvelähtöisesti ja tutkimuspohjaisesti, mutta myös henkilöstö- ja opiskelijakeskeisesti. Digitalisaation hyödyntäminen on tärkeä suunta, ja sen taustalla tietenkin linjakas pedagogiikka. Jatkossakin tulee kehittää joustavia ja erilaisia opetusmenetelmiä erilaisiin tarpeisiin.

Kielikeskuksen yhteisöön Bergbacka on solahtanut vauhdikkaasti. Hän kiittelee sitä, miten ystävällisesti hänet on otettu vastaan ja miten avuliaita kaikki ovat olleet.

Kielikeskuksessa on vahva yhteisen tekemisen kulttuuri. Vaikka johtaja toki joutuu tekemään päätökset itse, täällä on hyvä tiimi ja koen, etten ole yksin.

[Lue Katjan haastattelu kokonaisuudessaan.](#)

Janne Niinivaara

Helsingin yliopiston kielikeskus

Saavutettavuus, joustavuus ja monimuotoisuus opetussuunnitelmatyön selkärankana

”Opetussuunnitelmatyön liittäminen kaikilla tasoilla vahvasti Kielikeskuksen strategiseen kehittämistyöhön sitouttaa työyhteisön jäsenet myös toteuttamaan OPSia yhdessä suunnitellusti. OPS koetaan omaksi, kun jokaisella kielikeskuslaisella on ollut mahdollisuus osallistua eri tasoilla suunnitelman laadintaan.”

— Katja Bergbacka, johtaja, Helsingin yliopiston kielikeskus —

Helsingin yliopisto uusi opetussuunnitelmansa vuoden 2022 aikana, ja uudet OPSit astuvat voimaan syksyllä 2023. Kielikeskuksessa tartuttiin työhön alkuvuodesta innostuneen päättävissä tunnelmissa: pandemia-ajan opetuskokemuksia ja uutta tutkimustietoa haluttiin tuoreeltaan hyödyntää opetussuunnitelmatyössä. Kielikeskuksen opetussuunnitelma koostettiin kaikkien kielikeskuslaisten yhteistyöllä niin johtoryhmässä, opetuksen kehittämissyhmässä, varta vasten perustetussa OPS-ryhmässä kuin koko henkilöstölle suunnatuissa pedagogisissa työpajoissakin.

Opetussuunnitelmatyön punaisena lankana oli strategian ja pedagogiikan vahva yhteys sekä mahdollisuus hyvin monipuolisiin ja –muotoisiin opetustoteutuksiin. Taustalla vaikuttivat yhtäältä suuresti lisääntyneet etä- ja verkko-opetuskokemukset. Toisaalta paljon merkitystä oli Kielikeskuksessa pandemia-aikana tehdyn kyselytutkimuksen tuloksilla. Niiden mukaan opiskelijoiden käsitykset ja toiveet itselle sopivista opiskelumuodoista varioivat suuresti, ja näihin tarpeisiin tulee myös opetussuunnitelmatasolla vastata.

Mahdollisuus jatkuvaan kehittämiseen tulee taata opetussuunnitelmassa

Yhteinen toimintaympäristömme muuttuu nopeasti ja jatkuvasti. Sen vuoksi myös oppimisympäristöjen ja opetusjärjestelyjen tulee olla muovautuvia ja monimuotoisia vuorovaikutustilanteita heijastelevia. Koronapandemia synnytti paljon tervetullutta keskustelua eri opetusmuotojen olemuksista. Yhteenvedona yleisestä keskustelusta voitaneen todeta, että monenlaisilla opetusmenetelmillä voi päästä tavoitteisiin ja jokaisella menetelmällä on omat erityispiirteensä, jotka tulee panna tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Menetelmän ei myöskään tule olla tavoite: osaamisperusteisuus ei sitoudu vain yhteen tekemisentapaan. Siksi erilaisista tavoista oppia kieltä ja viestintää tulee käydä jatkuvaa, läpinäkyvää keskustelua.

Helsingin yliopiston kielikeskuksessa tutkittiin pandemia-aikana opiskelijoiden kokemuksia viestintä- ja kielio opiskelusta ja havaittiin, että riittävää variaatiota opetustarjonnassa ei tuota pelkästään se, tarjotaanko kurssi verkossa vai luokassa, tai mihin aikaan kurssia opetetaan. Systemaattista joustoa ja keskenään erilaisia tapoja tarvitaan myös vuorovaikutus- ja yhteistyömuotoihin. Yhtäältä on tärkeää turvata lähiopiskelua ja opettajan tilanteista läsnäoloa kaipaavien ja sitä vailla olleiden opiskelijoiden tarpeet. Toisaalta on perusteltua luoda entistä enemmän mahdollisuuksia itseohjautuville ja autonomiaa kaipaaville opiskelijoille sekä opiskelijoille, joiden elämäntilanteet ovat aikataulullisesti sirpaleisia tai poikkeuksellisia. Joillekin on tarkoituksenmukaista kehittää kursseilla myös työelämä- ja ryhmätaitoja tiiviissä vertaisvuorovaikutuksessa, joillekin tulee räätälöidä itsenäisempiä ratkaisuja, joista muut oppijat eivät ole riippuvaisia.

Kehittämisprosessit ovat yleensä pitkiä, perustellustikin, ja toisaalta yhteiskunnalliset muutokset edellyttävät joskus viestintä- ja kieltenopetukselta nopeatakin reagoitua. Opetuksen käytännöissä opetussuunnitelma voi vanheta nopeastikin, jos siinä on liian tiukasti sitouduttu yksipuolisiin toteutusmuotoihin ja osaamiskäsityksiin. Helsingin yliopiston kielikeskuksen uusi opetussuunnitelma pyrkiikin olemaan joustava ja hyvin erilaiset opiskelu-, vuorovaikutus- ja työskentelymuodot mahdollistava. Yhteisissä keskusteluissa on kiinnitetty huomiota paljon siihen, miten vahva ja yhdessä jaettu pedagoginen perusta mahdollistaa hyvin monenlaiset toteutusmuodot. Opetuksen kehittäminen ja uusien kurssimuotojen luominen ovat mahdollisia myös opetussuunnitelma-kauden sisällä, yhdessä päätettyjen osaamistavoitteiden mukaisesti.

Laajentuvat kohderyhmät, uusiutuvat kehittämistarpeet

Variaatioiden ja monipuolisten opiskelumuotojen rinnalla opetussuunnitelmassa on kiinnitetty huomiota jatkuvaan oppimiseen. On perusteltua sanoa, että digitalisaation rinnalla jatkuva oppiminen tulee olemaan valtava muutos korkeakoulutuksessa. Opetussuunnitelmatyössä onkin tarkasteltu myös jatkuvan oppimisen silmin, ja jatkuvalla oppimiselle on tehty tilaa, esimerkiksi avaamalla kursseilta kiintiöpaikkoja e-itutkinto-opiskelijoille. Tulevaisuus tulee näyttämään, mitä opetuksen kehittämistarpeita jatkuva oppiminen vielä kielikeskusopetukselle asettaakaan.

Pelkkä opetussuunnitelma ei tietenkään opetusta hoida, vaan suunnitelma toteutuu lopullisesti vasta päivittäisessä pedagogisessa työssä. Keskeistä onkin, ettemme tässä vaiheessa unohda ja hautaa juuri valmistunutta opetussuunnitelmaa, vaan pidämme sitä mukana kehittämistyössä palautetta keräten, jatkuvasti arvioiden, tulevaan varautuen. Uuden opetussuunnitelman työstäminen alkaa nimittäin ihan kohta, joskus loppuvuodesta 2024.

Pandemian jälkeinen pedagogiikka on myös täynnä avoimia kysymyksiä, joita tulemme kaikki yhdessä ratkomaan strategian, pedagogiikan ja käytännön tasoilla. Kullakin tasolla tarvitsemme selkeitä tavoitteita ja keinoja muun muassa hyvinvoinnin, kestävyden, kansainvälisyyden ja rauhan edistämiseen. Entistä inklusiivisemmat, saavutettavammat ja turvallisemmat oppimisympäristöt ovat systemaattisen kehittämisen arvoisia tavoitteita. Onneksemme keinoja on monia, ja kaikkia niitä tarvitaan.

Janne Niinivaara

Helsingin yliopiston kielikeskus

News from the 2digi2 project

I have previously written you about the 2digi2 project and how it is a continuation of the 2digi project that ran over a two-year period from 2017-2019. Based on consultation with language centre teachers across Finland, four key themes and goals for the project were decided upon. You can see them again below.

1. Research, write, share and promote new **learning objectives** for the digital age
2. Analyse the **generic skills needed** in a digital environment and create guidelines/support/materials for their teaching > see eg Kappas report
3. Provide guidelines/support/materials for teaching students with **special needs** in the digital environment
4. Provide guidelines/support/materials **relationship building** in a digital environment: teacher > student / student > student
5. **Network and share best practice.**

Below you can see what each group has been doing this year so far.

Learning objectives: This group has been working on defining those learning objectives or outcomes that can be seen to belong to the digital environment. This has not been an easy task, as few skills can be seen to belong solely to digital learning and teaching. The group has now created a survey that is currently ongoing to discover teachers' views on what the most important learning objectives are. Based on this, guidelines and materials will be created to help teachers in the future.

Generic skills: The group began by looking at exactly what generic skills are in general using the Kappas! Report as an empirical basis, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162666> and then more specifically in the digital environment. They also created a questionnaire for teachers, and they are in the process of analysing the results. They are also conducting a number of interviews to deepen the insights gained from the survey.

Special needs: The special needs group aims to provide teachers with the tools they need to deal with all students. The final goal is to create a Moodle course for teachers to utilise. They have been very active in carrying out a special needs roadshow with a learning café in Turku and Aalto and there are plans to do it in LAB, Hanken, and Åbo Akademi. You can see more about this elsewhere in this newsletter.

Relationship building: The group has focussed on teacher to student relationships and also student to student relationships in a digital environment. Since the beginning of this term, the relationship building group has split into two groups. One group is working on a student questionnaire and are in the process of collecting more data. The second group has created a focus group and has been interviewing students. They hope to have analysed the data by next January and will have a good base of knowledge for making the final product next year.

Remember you can keep up with the latest information at our website:

<https://2digi.languages.fi/2digi2/>

Mike Nelson, University of Turku

“OPETTAJALLA TÄYTYY OLLA TIETO ERITYISEN TUEN TARPEESTA” Työpajan antia Kielikeskuspäiviltä 18.5.2022

Meitä on yhdeksän kielenopettajaa mukana *Finelin* organisoimassa *2Digi2*-projektissa. Toimimme alaryhmässä *Special needs*, ja tarkastelemme opiskelijoiden erityistarpeiden huomioimista (digitaalisessa) kielenopetuksessa. Tavoitteenamme on kerätä ja tuottaa materiaalia, jonka avulla opettajat voivat kehittää opetustaan monenlaisille oppijoille sopivammaksi. Aluksi keräämme tietoa opettajien kokemuksista erityistarpeiden esiintymisestä ja siitä, mitä mahdollisuuksia opettajilla on tarjota tukea korkeakoulujen kielen ja viestinnän opetuksessa. Opettajien kokemuksia ja käytänteitä kartoitamme syksyllä 2022 opettajille suunnatun kyselyn avulla sekä haastattelemalla muutamia kielenopettajia. Seuraavissa vaiheissa kartoitamme opiskelijoiden kokemuksia erityisestä tuesta, ja lopulta luomme korkeakouluopettajille suunnatun saavutettavan verkko-oppimateriaalin digitaalisten kurssikonaisuuksien suunnittelun ja toteutuksen tueksi.

Saadaksemme tietoa jo käytössä olevista keinoista järjestimme työpajan Vaasan yliopiston Kielikeskuspäivillä toukokuussa 2022. Toteutimme työpajamme *Sharing, Caring and Daring – Towards Bridging the Accessibility Gap in (Digital) Language Learning and Teaching* siten, että osallistujat saivat keskustella pienryhmissä *Learning Cafe* -tyyppisesti opiskelijoiden erityistarpeista laatimiemme tilannekorttien pohjalta. Opetustyössä kohtaamiemme tilanteiden sekä tekemiemme kokemusasiantuntijoiden haastattelujen pohjalta koostimme 16 tilannetta, joissa opetusta pitäisi muokata paremmin erilaisia tarpeita huomioonottavaksi. Tilanteet oli jaettu seuraaviin osa-alueisiin: 1) lukemis- ja kirjoitusvaikeudet, 2) keskittymisvaikeudet, 3) jännittäminen, mielenterveys ja sosiaalisen kanssakäymisen haasteet, 4) fyysiset ja motoriset rajoitukset. Kukin osa-alue sisälsi kolmesta viiteen tilannekorttia. Jokaisen kortin ensimmäisellä puolella oli yksi tilanne/ongelma opiskelijan näkökulmasta kuvattuna. Kortin kääntöpuolella oli opiskelijan tarjoama ratkaisu tilanteeseen. Työpajassa pienryhmät kiersivät luokassa kunkin osa-alueen tilanteista keskustellen. Seuraavassa esitämme ensin muutamia yleisiä huomioita erityisen tuen käytännön järjestelyistä. Sen jälkeen esittelemme poimintoja ja havaintoja työpajassa käydystä keskustelusta kukin osa-alue kerrallaan.

Yleisiä huomioita

Tieto erityisjärjestelyistä tulisi saattaa opettajan tietoisuuteen heti kurssin alussa. Kun opettaja tietää asiasta jo alkumetreillä, ja viestii tarjolla olevista tukitoimista ja järjestelyistä, helpottaa tämä opiskelijan työskentelyä. Opiskelijan kannattaa kertoa tarpeistaan ja ongelmistaan opettajalle joko ennen kurssin alkua tai heti ensimmäisellä oppitunnilla. Opettaja voi ennen kurssin alkua tai kurssin alussa kehottaa kaikkia niitä opiskelijoita, joilla on erityistarpeita, tulemaan keskustelemaan asiasta ja sopimaan mahdollisista tukitoimista. Erityisen tuen tarvetta voidaan kartoittaa myös kurssin alussa jaettavalla lomakkeella tai opettajan vastaanotolla. Tärkeintä on opettajan ja opiskelijan välinen kommunikaatio, ja että opettaja viestii opiskelijoille olevansa helposti lähestyttävä ja valmis keskustelemaan. Kun ilmapiiri on avoin ja turvallinen, uskaltavat opiskelijat puhua haasteistaan.

Lukemis- ja kirjoitusvaikeudet

Korkeakouluissa on käytössä lisäajan tarjoaminen koe- ja tenttitilanteissa lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksista kärsiville. Opiskelija saattaa kuitenkin kokea, että lisäajan pyytäminen ja saaminen koetta varten on hankalaa ja vaatii opettajalta erityisjärjestelyjä. Yksinkertainen ja toimiva ratkaisu voi olla esimerkiksi koetilän varaaminen neljäksi tunniksi kolmen tunnin koetta varten.

Oman alan sanaston oppiminen on yleensä keskiössä kielten kursseilla. Opiskelija, jolla on vaikeuksia lukemisessa ja kirjoittamisessa, saattaa kokea uuden sanaston oppimisen vaikeana ja turhauttavana. Lisäksi erilaiset oppijat oppivat sanoja eri tavoin. Opettaja voi auttaa opiskelijaa rajaamalla opetettavan sanaston määrää ja keskittymällä laatuun määrän sijasta. Opettaja voi myös ohjata opiskelijaa keskittymään vain tiettyyn, keskeiseen sanastoon ryhmittelemällä sanoja tärkeisiin ja vähemmän tärkeisiin, ja tällä tavalla helpottaa oppimista. Opiskelijalle voi antaa vastuuta sanaston oppimisesta esimerkiksi siten, että hän itse poimii tekstistä omasta mielestään tärkeät sanat. Näin oppiminen voi olla mielekkäämpää. Ryhmätyötä ja yhteistoiminnallista oppimista kannattaa käyttää apuna sanaston opiskelussa.

Akateemisten tekstien tuottaminen ja tieteellisten tiedon hahmottaminen lukemalla tuottaa monelle pulmia – varsinkin sellaiselle opiskelijalle, jolle kaikenlainen lukeminen ja kirjoittaminen on haasteellista. Työpajassa oltiin selkeästi sitä mieltä, että opettajan kannattaa käyttää aikaa lukustrategioiden opettamiseen, jotta opiskelija oppisi löytämään keskeisen tiedon tekstistä. Opettaja voi käytännön esimerkkien avulla antaa opiskelijoille vinkkejä siitä, miten lukustrategioiden avulla voi oppia ymmärtämään tekstiä paremmin ja muistamaan tekstin sisällön. Tekstien lukeminen ja kirjoittaminen pareittain tai pienryhmissä tai tekstien pilkkominen pienempiin osiin mainittiin työpajassa toimivina keinoina opiskelijan auttamiseksi.

Keskittymisvaikeudet ja tarkkaavaisuuden ongelmat

Mikäli opiskelijalla on hahmottamisen ja tarkkaavaisuuden vaikeuksia, tietojen löytäminen virtuaaliselta oppimisalustalta, esim. Moodlesta, saattaa tuottaa hänelle vaikeuksia. Omasta oppiaineestaan innostunut opettaja lisää mielellään Moodleen kaikenlaista materiaalia ja linkkejä. Tämä saattaa tehdä sivuista vaikeaselkoisia ja vaikeasti navigoitavia, minkä seurauksena opiskelija ei pysty löytämään olennaista tietoa ja turhautuu. Ylimääräinen *nice-to-know*-informaatio kannattaa sijoittaa muualle, selkeästi omaksi kokonaisuudekseen. Sen voi kätkeä esimerkiksi linkin taakse. Näin opiskelijan on helpompi löytää ydinaines.

Ylipäätään on hyvä karsia Moodlesta näkyvää materiaalia. Kaiken tiedon ei tarvitse näkyä kerralla. Sivuilla navigoimista helpottaa selkeä ja yksinkertainen ohjeistus alussa: mitkä tehtävät sisältyvät kurssiin, milloin ne on palautettava, mitä opiskelijalta odotetaan, ja miten kurssiarviointi tapahtuu.

Tehtävien numeroiminen selkeyttää ja antaa käsityksen niiden järjestyksestä. Värikoodit eivät välttämättä auta opiskelijaa, jolla on vaikeuksia hahmottamisessa. Moodleen kannattaa avata keskustelupalsta mahdollisia kysymyksiä varten. Moodleen voi lisätä myös aiemmin kurssille osallistuneiden opiskelijoiden antamaa palautetta tai esimerkkejä aiempien kurssien toimivista käytänteistä. Nämä voivat toimia rohkaisuna ja kannustimena kurssin nyt aloittavalle opiskelijalle.

Tehtävien ohjeistusten on oltava selkeitä. Tehtävänannosta on käytävä ilmi, mikäli tehtävä sisältää erilaisia vaiheita, ja onko opiskelijalla käytettävissään rajattu aika tehtävän tekemiseksi. Ajastettuja tai monivaiheisia tehtäviä kannattaa välttää tai vaihtoehtoisesti tarjota opiskelijalle lisää aikaa tehtävästä suoriutumiseen. Mikäli kurssiarvosanaan vaikuttaviin tehtäviin sisältyy ajastettuja ja/tai monivaiheisia tehtäviä, on tällaisten tehtävien tekemistä harjoiteltava kurssin aikana. Erilaiset totutusta poikkeavat tehtävätyypit (esim. ongelmanratkaisupelit, pakohuone-tyyppiset tehtävät) saattavat aiheuttaa stressiä ja ahdistusta. Selkeä ohjeistus tehtävätyypin ideasta ja siihen kuuluvista asioista ennen tehtävän aloittamista on olennaista.

Tarkkaavaisuuden ja keskittymisen ongelmat korostuvat etä- ja verkko-opetuksessa. Verkko-opetuksessa kannattaa suosia erilaisia tehtävätyyppejä ja käyttää monipuolista materiaalia, jotta tarkkaavaisuus ei herpaannu. Eri aisteja on hyvä aktivoida esimerkiksi kuvan, tekstin, äänen ja videon avulla. Pelkkä opettajan kuuntelu on haasteellista. Myös lyhyiden taukojen pitäminen edesauttaa keskittymisen ylläpitämistä. Tehtävien tekeminen pareittain tai ryhmätyönä on keskittymisen tai tarkkaavaisuuden vaikeuksista kärsivälle opiskelijalle toimiva ratkaisu sekä luokassa että kurssin ulkopuolella tapahtuvaa työskentelyä varten.

Jännittäminen, mielenterveys ja sosiaalisen kanssakäymisen haasteet

Useat tutkimukset osoittavat, että opiskelijoiden mielenterveyteen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet koronapandemian myötä. Yhä useampi kieltenopettaja myös kohtaa työssään opiskelijoita, joille esimerkiksi esiintyminen luokan edessä tai suullisen kokeen suorittaminen ovat vaikeita. Erityisesti jännittäminen on yleistä suomalaisilla opiskelijoilla, ja siihen on pyritty löytämään ratkaisuja esimerkiksi järjestämällä jännittäjille erillisiä opetusryhmiä.

Työpajan osallistujien kommentista nousi vahvasti esille opiskelijan ja opettajan välisen vuorovaikutuksen tärkeys. Kun opettaja tutustuu opiskelijoihin niin hyvin kuin mahdollista ja tuntee heidän vahvuutensa ja haasteensa, on hänen helpompi tukea ja ohjata heitä. Opettajan on helpompi löytää ratkaisuja, kun hän tietää, mistä ongelmasta on kyse. Vuorovaikutus opettajan ja opiskelijoiden välillä on tärkeä myös käytännön järjestelyiden suunnittelussa: opiskelija, jolla on jo aiemmassa vaiheessa todettu oppimisen haaste todennäköisesti tietää itse parhaiten toimivia keinoja ja työkaluja opiskeluun. Paras strategia on keskustella opiskelijan kanssa ja tiedustella, mitkä tukimuodot toimivat hänen kohdallaan.

Mielenterveyden haasteita kohdatessa on muistettava, että opiskelija on hyvin hauraassa tilassa ja tarvitsee kannustavaa ja turvallista ilmapiiriä ympärilleen. Opettaja voi eri tavoilla välittää opiskelijoille positiivisia tunteita, esimerkiksi rohkaisemalla opiskelijoita avoimesti ja antamalla kannustavaa palautetta. On tärkeää luoda sellainen ilmapiiri, jossa jokainen kokee itsensä ymmärretyksi ja hyväksytyksi, ja jossa on sallittua ja normaalia tehdä virheitä.

Fyysiset ja motoriset rajoitukset

Työpajan osallistujat olivat kohdanneet työssään opiskelijoita, jotka tarvitsivat erityisjärjestelyitä fyysisen vamman, liikuntarajoitteen ja heikkonäköisyyden tai -kuuloisuuden takia. Näissäkin kohtaamisissa korostuu entisestään opettajan ja opiskelijan välisen viestinnän tärkeys, sillä erityisjärjestelyt saattavat vaatia hiukan enemmän valmisteluja. Esimerkiksi fyysisen vamman takia liikkuminen koulurakennuksessa ja luokassa voi olla vaikeaa, minkä vuoksi opetustilan esteettömyyteen on kiinnitettävä huomiota. Opetustilan riittävästä valoisuudesta sekä opettajan äänen kuuluvuudesta on myös huolehdittava, ja joskus luokassa käytettävät materiaalit on jaettava opiskelijoille etukäteen. Kaikki nämä seikat on tiedettävä etukäteen, jotta opettaja voisi valmistautua sopivasti opetustilanteeseen. Keskustelusta nousi esille tärkeä pohdinta siitä, mistä opettaja voisi saada lisätietoa ja tukea saavutettavuusasioissa. Opettajille hyödyllistä olisi tieto opiskelijoiden käyttämistä tukiohjelmista ja työkaluista, sillä monesti opetusmateriaaleja on sovellettava niin, että apuohjelmat voivat käsitellä niitä. Yleisellä tasolla opettajat kaipaavat enemmän tukea siihen, miten fyysisten rajoitusten huomioon ottaminen heijastuu konkreettisesti opetukseen pedagogisesta ja didaktisesta näkökulmasta.

Arvioinnin läpinäkyvyyden tärkeys korostuu, kun opiskelijalla on fyysinen tai motorinen rajoitus. Kun kurssilla tehdään selväksi, mitä osaamisalueita arvioidaan, on opiskelijan helpompi saada käsitys siitä, mihin hän voisi mahdollisesti tarvita erityisjärjestelyitä. On itsestään selvää, että opiskelijan osaamista arvioidaan fyysiset tai motoriset rajoitukset huomioon ottaen. Jos opiskelijan suullista tai kirjallista osaamista kielikurssilla on objektiivisesti mahdollista arvioida, opettajan tulee keskittyä siihen, mitä opiskelija voi tehdä.

Lopuksi

Selkeä, yksinkertainen ohjeistus, monipuolisten materiaalien ja työskentelytapojen käyttö, kannustavan ja avoimen ilmapiirin luominen sekä opiskelijan ja opettajan välinen kommunikaatio ja tiedon kulku todettiin tärkeimmiksi ohjenuoriksi erityistarpeiden huomioimisessa kielenopetuksessa. Kun tieto erityistarpeista tulee opettajalle hyvissä ajoin, on hänellä aikaa ja mahdollisuus valmistautua tulevaan ja tehdä tarvittavia muutoksia tai miettiä yksilöllisiä tukitoimia. Lisäksi on hyvä muistaa, että monet (jollei kaikki) toimet, jotka on suunniteltu erityisen tuen tarpeeseen vastaamiseksi, ovat hyödyksi kaikille opiskelijoille.

Laura Senni, yliopisto-opettaja, Lapin yliopisto, Kielikeskus

Sirpa Heino, yliopistonlehtori, Vaasan yliopisto, Kielikeskus Linginno

SVAR - Svenska i arbetslivet

Språk- och kommunikationsfärdigheterna har en stor betydelse i arbetslivet. Därför riktas det stora förväntningar på de språkstudier som ingår i universitetsexamina. Målet av de här studierna är att studenter når sådana kunskaper som är nödvändiga med tanke på det egna studieområdet och behoven i framtida arbetsuppgifter. Studenterna vid finskspråkiga universitet avlägger språkstudier i ett eller flera främmande språk och i svenska som det andra inhemska språket. Svenskan behövs i arbetslivet både på den offentliga och privata sektorn. Myndigheternas språkanvändning styrs av språklagstiftningen medan valet av språk inte på samma sätt är reglerat på den privata sektorn. Svenskan används både i den interna och externa kommunikationen i vissa företag och dessutom är Sverige fortfarande en av Finlands viktigaste handelspartner. I arbetslivet behövs mångfacetterade och varierande språkkunskaper. Till exempel informella möten med kunder förutsätter olika språkliga färdigheter än upprättandet av formella dokument. Syftet med universitets- och högskoleexamina är att utbilda experter som kan fungera i ett föränderligt samhälle och arbetsliv på flera olika språk och möta de här varierande språkraven.

Svenskstudier som ingår i examina är dock begränsade. Till exempel vid Åbo universitet omfattar svenskstudier vid de olika fakulteterna 3–12 studiepoäng. De medel som anvisats till språk- och kommunikationsstudier bör användas effektivt och ändamålsenligt, så att studenterna oberoende av förkunskaper ska kunna utveckla beredskapen att klara av sina kommande arbetsuppgifter på svenska samt senare självständigt kunna stärka sin språkliga kompetens i arbetslivet. För att kunna främja effektiv inläring under de fackspråksstudier som ingår i högskoleexamina bör läraren vara förtrogen med arbetslivets behov inom de områden där studerande kommer att arbeta i framtiden samt med teoretiska synvinklar på språk och inläring.

Svensklärarna vid Centrum för språk- och kommunikationsstudier vid Åbo universitet har startat projektet *SVAR - Svenska i arbetslivet* för att kartlägga användningen av svenskan i arbetslivet hos ett urval finskspråkiga arbetstagare och för att få en uppdaterad bild av bruket av svenskan på olika arbetsplatser inom privata och offentliga sektorn i Åbo. Centralt i projektet är att definiera de specifika och varierande språkrav som ställs på experter inom olika områden. För att språkstudierna ska kunna förbereda studerande för arbetslivets krav behövs aktuell kunskap om behovet av språkfärdigheter som stöd för utvecklandet av språkundervisningen. Resultaten av projektet kommer att användas i undervisningsplaneringen vid Centrum för språk och kommunikation. Resultaten kan också användas i språkpolitisk diskussion och undervisningsplanering i Finland och bidra till en levande två- och flerspråkighet inom olika delar av samhällelig verksamhet.

Projektet SVAR är en del av nätverket *Svenskan i Åbo – ruotsi monikielisessä Turussa*. Nätverket grundades våren 2022 av en grupp forskare och lärare vid Centrum för språk och kommunikation och läroämnet Nordiska språk vid Institutionen för språk- och översättningsvetenskap. Centralt i projektet är att kartlägga hur svenska används i arbetslivet och som fackspråk i Åbo för att kunna främja svenskanvändningen inom olika områden.

[Om oss | Svenskan i Åbo \(utu.fi\)](#)

Anne-Maria Kuosa & Anne-Maj Åberg

Åbo universitet

FINELC
Suomen yliopistojen kielikeskusten verkosto
The Network of Finnish University Language Centres